

Länsstyrelsernas och kommunernas samråd med fastighetsägare och myndigheter inför beslut om bildande av naturreservat

En god dialog är grunden för ett framgångsrikt naturreservatsarbete. Processen att bilda naturreservat ska vara öppen. Den beslutande myndigheten ska ge fastighetsägare och andra sakägare möjlighet att vara delaktiga i processen.

Myndighetssamråden är viktiga för att en korrekt avvägning mellan olika allmänna intressen ska kunna göras, för en god hushållning med offentliga medel, för en enhetlig tillämpning av regelverket och för att Sveriges internationella åtaganden ska uppfyllas effektivt.

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning om vad som gäller för länsstyrelsens och kommunens samråd med fastighetsägareägare, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och andra aktörer. Vägledningen innehåller också rutiner för länsstyrelsens samråd med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Innehåll

INNEHÅLL	2
Samråd ska alltid ske med fastighetsägare och kommun/länsstyrelse	3
Fastighetsägare och andra sakägare	3
Samråd mellan kommun och länsstyrelse	3
Kommunens och länsstyrelsens samråd med centrala myndigheter	3
Riktlinjer för samråd med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Riksantikvarieämbetet	4
Naturvårdsverket	4
Havs- och vattenmyndigheten	4
Riksantikvarieämbetet	5
Mer information	5
Rutin för länsstyrelsens samråd med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten	5
Läggs till genomförandestatus Fördelningsplan	5

Samråd ska alltid ske med fastighetsägare och kommun/länsstyrelse

Processen att bilda naturreservat ska vara öppen så att den beslutande myndigheten ger fastighetsägare och andra sakägare möjlighet att vara delaktiga.

Detta innebär att sakägaren ska ha information i ärendet, ges möjlighet att förstå syftet med att skydda området och vilka inskränkningar i användningen av mark- och vattenområden som myndigheten föreslår och vilka åtgärder som kan bli aktuella (till exempel anläggande av vandringsled, borttagande av vandringshinder för t.ex. fisk, frihuggning av vidkroniga ekar, naturvårdsbränning m.m.). För mer vägledning om samråd med sakägare hänvisas till avsnittet Möjlighet att lämna synpunkter på ett förslag till beslut.

Den beslutande myndigheten ska också samråda med andra myndigheter.

Fastighetsägare och andra sakägare

Den beslutande myndigheten (länsstyrelsen eller kommunen) ska inhämta synpunkter från ägare och annan innehavare av särskild rätt till marken innan beslut fattas om att bilda naturreservat¹.

Samråd mellan kommun och länsstyrelse

Länsstyrelsen och kommunen ska samråda med varandra innan beslut fattas om att bilda naturreservat².

Kommunens och länsstyrelsens samråd med centrala myndigheter

Beroende på vad beslutet rör ska länsstyrelsen eller kommunen samråda med olika centrala myndigheter, om det inte är uppenbart att ärendet saknar betydelse för myndigheten³:

fiske - Havs- och vattenmyndigheten

vattenbruk - Jordbruksverket

skogsmark - Skogsstyrelsen

grundvatten - Sveriges geologiska undersökning

Länsstyrelsen eller kommunen ska före beslut om bildande, ändring eller upphävande av naturreservat samråda med Sveriges geologiska undersökning (SGU), även om frågan inte rör grundvatten, om det inte är uppenbart att ärendet saknar betydelse för SGU⁴.

¹ 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

² 25 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

³ 25 a § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

⁴ 25 b § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Riktlinjer för samråd med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Riksantikvarieämbetet

Dessa riktlinjer behandlar i första hand länsstyrelsens samråd med Naturvårdsverket respektive Havs- och vattenmyndigheten.

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen ska samråda med Naturvårdsverket om beslutet rör Naturvårdsverket och kan leda till ersättning eller inlösen enligt 31 kap. miljöbalken eller någon annan ekonomisk förpliktelse för staten, eller annars är av vikt.

Med ärenden av vikt bör alltid avses

- förslag som innebär att gällande beslut enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken upphävs, helt eller delvis. Gäller även beslut som ”inte längre ska gälla”, beslut som ”ändras” eller beslut som ”revideras”,
- beslut om ny skötselplan för befintliga naturreservat, där gällande föreskrifter som inskränker rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken) hänvisar till skötselplan,
- beslut om ny skötselplan för befintliga naturreservat, där gällande föreskrifter (7 kap. 6 § miljöbalken) hänvisar till skötselplan, eller
- beslut om ny skötselplan för befintliga naturreservat, där undantag från 7 kap. 5 § andra stycket och/eller 6 § miljöbalken hänvisar till skötselplan eller till vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet.
- ett område som omfattas av terrester miljö som ingår i Natura 2000-område, Ramsarområde eller andra internationella skyddsformer och direktiv (Baltic Sea Protected Areas, Marine Protected Areas, Oslo-Pariskonventionen),

Havs- och vattenmyndigheten

Länsstyrelsen eller kommunen ska samråda med Havs- och vattenmyndigheten om beslutet rör fiske och det inte är uppenbart att ärendet saknar betydelse för Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen eller kommunen ska också samråda med Havs- och vattenmyndigheten om ärendet är av vikt.

Med ärenden av vikt bör alltid avses

- ett havsområde,
- ett område som berör Väneren, Vättern, Mälaren, Hjälmaren eller Storsjön i Jämtlands län,
- ett värdefullt vatten enligt Nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer, Naturvårdsverkets Rapport 5666,
- ett område som omfattas av vattenhabitat som ingår i Natura 2000-område, Ramsarområde eller andra internationella skyddsformer och direktiv (Baltic Sea Protected Areas, Marine Protected Areas, Oslo-Pariskonventionen),
- ett vattenobjekt där det planerade skyddet kan innebära omprövning av vattendom e. dyl.,

- ett annars värdefullt vattenobjekt.

Riksantikvarieämbetet

Länsstyrelsen ska samråda med Riksantikvarieämbetet om beslutet rör Riksantikvarieämbetet och kan leda till ersättning eller inlösen enligt 31 kap. miljöbalken eller någon annan ekonomisk förpliktelse för staten eller annars är av vikt⁵. Riksantikvarieämbetet är normalt inte berört av ärenden om bildande av naturreservat.

Mer information

- [Nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer](#)
- Svenska områden i HELCOMs och [OSPARs](#) nätverk av marint skyddade områden
- [Ramsarkonventionen](#) (våtmarkskonventionen)

Rutin för länsstyrelsens samråd med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten

Länsstyrelsen lägger ett samrådsdokument i DOS (VIC Natur). Där sker samrådet mellan länsstyrelsen, Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten.

I samrådsdokumentet bör det finnas förslag till beslut med syfte, förvaltningsinriktning, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt erforderligt kartunderlag. Underlaget bör dessutom innehålla en beskrivning av prioriterade naturvärden och/eller friluftslivsvärden, en uppskattning av kostnader samt eventuella särskilda frågeställningar. Naturvårdsverket respektive Havs- och vattenmyndigheten kan då tillstyrka ett sådant förslag, eventuellt efter justering.

Vid eventuella senare ändringar av länsstyrelsens förslag till beslut enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken behöver objektets genomförandestatus backas till Förslag för nytt samråd med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Om länsstyrelsens slutliga förslag till beslut när det gäller syfte, förvaltningsinriktning och föreskrifter, inklusive undantag från föreskrifter, överensstämmer i allt väsentligt med tidigare samrådsunderlag behöver ytterligare samråd i ärendet inte ske med Naturvårdsverket eller Havs- och vattenmyndigheten.

Läggs till genomförandestatus Fördelningsplan

När Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket har tillstyrkt förslaget lägger Naturvårdsverket det till genomförandestatus Fördelningsplan i DOS (VIC Natur). Detta innebär att Naturvårdsverket prioriterar medel för ersättning, värdering, förhandling, gränsarbeten med mera för objektet.

⁵ 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Förslag som redan ligger i genomförandestatus Fördelningsplan, men där samråd inte har ägt rum enligt ovan, sänds för samråd till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Naturvårdsverket respektive Havs- och vattenmyndigheten kan då tillstyrka att ett sådant förslag, eventuellt efter justering, inte behöver sändas för ytterligare samråd med Naturvårdsverket eller Havs- och vattenmyndigheten.

I brådskande fall kan länsstyrelsen och Naturvårdsverket respektive Havs- och vattenmyndigheten komma överens om en avvikelse från rutinerna.